

Het Konvooi

Protestantse Gemeente Schiermonnikoog

Kerkdiensten in mei

Met ingang van 2 mei houden we voor het eerst sinds lange tijd weer een kerkdienst. Bij binnenkomst worden uw naam en telefoonnummer opgeschreven om als er toch een besmetting geconstateerd wordt u snel te kunnen bereiken.

Opgave voor deelname is niet nodig omdat de dienst in eerste instantie is bedoeld voor leden van de Protestantse Gemeente Schiermonnikoog tot het getal van dertig aanwezigen is bereikt. Mensen van elders lopen dus de kans 31^e te zijn. Wij hopen dat er gauw verruiming komt op de toegestane dertig aanwezigen en ieder die wil weer kan komen.

De diensten worden gehouden in de Got Tjark en beginnen om 10 uur.

- 2 Ds. N.J. van Rijswijk
- 9 Ds. J.T. Vos-Butijn, uit Bilthoven
- 13 Ds. N.J. van Rijswijk, Hemelvaartsdag
- 16 Dienst verzorgd door Vespergroep
- 23 Ds. N.J. van Rijswijk, Pinksteren, viering H.A.
- 30 Ds. N.J. van Rijswijk

Duinkomdienst op Hemelvaartsdag: bij gunstige weersomstandigheden, en onder voorbehoud van coronamaatregelen. Gaat u op tijd van huis, ziet u bewegwijzering vanaf de kerk naar de duinkom achter de Reddingsweg: volg die. Ziet u geen bewegwijzering, dan is de dienst in de Got Tjark. 10:00 uur.

Pinksteren

Het Pinksterfeest is voor veel mensen, van alle christelijke feesten, het feest waarbij zij zich het minst kunnen voorstellen. Het gaat over *de Heilige Geest*. Met humor gezegd: Kijk, het geloof in God de Vader is voor veel mensen nog vrij voorstelbaar, algemeen gangbaar. Het geloof in de Zoon Jezus Christus is wenselijk, en het geloof in de Heilige Geest is voor de echte fijnproevers.

Dit geeft de plaats van het Pinksterfeest wel aardig weer. Dat het nog iets anders ligt kunt u op 23 mei aanstaande horen in de ochtenddienst om 10:00 uur.

Op deze plaats een paar citaten over de Heilige Geest ter overweging:

‘De Geest van God, vaak ten onrechte gesteld als ‘toevoeging’, is in werkelijkheid oorsprong en wezen van alles. Gods dynamiek, God in actie.’

‘Als de Geest het leven van schepping en herschepping is, dan is er *heilig gebeuren* in de geschiedenis.’

‘De Heilige Geest: God, in ons’.

‘O God. O Geest, wek ons, beziel ons, bevestig en leid ons in alle waarheid, nu en alle dagen van ons leven.’

Pinkstervuur: Handelingen 2, 1-3

‘Toen de dag van het Pinksterfeest aanbrak, waren ze, de leerlingen van Jezus, allen bij elkaar. Plotseling klonk er uit de hemel een geluid als een hevige windvlaag (...)’.

‘Er verschenen aan hen een soort vlammen, die zich als vuurtongen verspreidden en zich op ieder van hen neerzetten, en allen werden vervuld van de heilige Geest’

Vuur - rood. Exodus 19 vers 18:

De verborgen aanwezigheid van de Eeuwige, in vuur, was geen onbekend beeld:

‘De Sinaï was volledig in rook gehuld, want de HEER was daarop neergedaald in vuur’.

Het is het vuur van de Geest dat mensen in beweging zet en inspireert. Daarom is het begrijpelijk dat rood de liturgische kleur van Pinksteren is, als een herinnering aan het vuur, aan de vlammentongen, aan de inspiratie vanuit liefde en liefdevolle barmhartigheid.

Rode vruchten verwijzen naar ‘vrucht dragen’ in een geest van liefde. Rond Pinksteren zijn er rode aardbeien, rabarber, radijs, rode sla uit de koude kas en rode appels uit het koelhuis.

Een Pinkster recept:

Robijnrode rijst met rode krul- of eikenbladsla

Ingrediënten

400 g basmatirijst

2 theelepels olie

2 gesnipperde uien

2 middelgrote wortels in kleine blokjes gesneden

450 ml tomatensaus uit een pot

1 l water

1 theelepel zout

1/2 theelepel peper

Bereiden

Verhit de olijfolie op een middelhoog vuur en roer daarna de gesnipperde ui doorheen.

Vul aan met een eetlepel water en laat, met de deksel op de pan, ca. 5 minuten sudderen op een laag vuur.

Voeg daarna de rijst met de tomatensaus en wortel, water en zout en peper toe.

Roer het goed om, breng aan de kook en laat het op een laag vuur ca. 50 minuten pruttelen.

Roer de rijst af en toe wat om. De rijst is klaar als alle vloeistof is opgenomen.

Serveer met een salade van groene en rode krulsla of eikenbladsla.

Pinkster en het getal zeven

Het getal is een combinatie van drie, het goddelijke - de drie-eenheid -met het getal vier, de aarde - vier windstreken.

Er zijn zeven gaven van de Geest :

wijsheid, verstand, raad, sterkte, godsvrucht, wetenschap en ontzag voor God.

Deze zijn gebaseerd op een tekst uit het bijbelboek Jesaja 1 vers 1.

We kennen -volgens de traditie- zeven deugden:

geloof, hoop en liefde, voorzichtigheid, rechtvaardigheid, moed en matigheid.

Voor u gelezen

Frits de Lange: 'Geloof is sterk verbonden met hoop en het vertrouwen dat het zin heeft om 's ochtends op te staan'

Streven naar wijsheid is het alternatief voor voltooid leven, vindt ethicus en theoloog Frits de Lange (65). 'Ik zie wijsheid als nieuw ideaal voor de ouderdom. Iedereen kan wijs worden en met je wijsheid kun je nog steeds een belangrijke sociale rol spelen.'

Frits de Lange: 'Geloven zit voor mij minder in je hoofd, en meer in je emotie en je lijf.'

Margaretha Coornstra in gesprek met Frits de Lange.
Nederlands Dagblad 2 april 2021.

Een gesprek over de zeven deugden: wijsheid, rechtvaardigheid, dapperheid, matigheid, geloof, hoop en liefde.

Matigheid

'Ik kom uit een bescheiden arbeidersmilieu. Het was geen vetpot, elk dubbeltje werd omgedraaid. 'Bij zuinigheid en vlijt bouwt men huizen als kastelen', placht mijn moeder te zeggen. Nu is matigheid iets anders dan zuinigheid. Maar zuinigheid is me met de paplepel ingegeven en als matigheid een deel van mezelf geworden. Waar mijn kinderen tussen de middag ergens gaan lunchen, neem ik een pakje boterhammen mee. Ik had een rijke oom in Canada die een echte koopjesjager was. Het was verder een gulle, gastvrije man. Toch zijn we zijn eens een hele straat met hem doorgelopen, omdat hij een ansichtkaart van één dollar te duur vond; dat moest goedkoper kunnen. De familie noemde hem *uncle Thrifty*, want in dat soort dingen was hij op het gierige af.

En eerlijk is eerlijk, zelf zoek ik in de supermarkt ook altijd naar de goedkoopste havermout. Iets van *uncle Thrifty* heb ik wel in me. Anderzijds: ik speel in een bandje - zonder pretentie hoor, maar het is wel een intense hobby - en voor een mooie gitaar heb ik de nodige euro's graag over. Op sommige terreinen ben ik dus onmatig: ik heb te veel gitaren.'

Dapperheid

'In 1985 ben ik gepromoveerd op de Duitse theoloog en verzetsman Dietrich Bonhoeffer. Hij is echt een van mijn helden. Iemand met een rechte rug, die geen compromissen wilde sluiten en daarvoor werd geëxecuteerd. Ik heb diep respect voor mensen die in het verzet hebben gezeten. Jaarlijks word ik er op 4 mei en 10 mei aan herinnerd dat ikzelf, als kind van na de oorlog, nooit een dergelijke vuurproef heb hoeven doorstaan. Bonhoeffer had ook de onverschrokkenheid om experimenteel te denken en nieuwe wegen in te slaan binnen de theologie. Hij durfde het geloof opnieuw te bekijken en te doordenken. Dat is hem niet altijd in dank afgenomen. Ik begon mijn studie in de jaren zeventig, de tijd van secularisatie en ontkerkelijking, en mij inspireerde Bonhoeffer enorm met zijn *Theologie van de mondige wereld*. Het is een heel aardse theologie. Wil het christendom nog van enige waarde zijn, zegt Bonhoeffer, dan moeten we het interpreteren op een niet-religieuze manier. Spreek mensen niet langer aan in hun zwakheid, maar op hun kracht. Laat God niet langer fungeren als *Lückenbüßer*, als gatenvuller. Anders gezegd: gebruik God niet als antwoord zodra je niet meer weet hoe het verder moet, maar zoek Hem daar waar Hij wil zijn: niet aan de grenzen, maar midden in het leven.'

Rechtvaardigheid

‘Eind jaren negentig kwam ik voor het eerst in Zuid-Afrika. Mijn eerste indruk vergeet ik nooit meer: die schrikbarende tegenstelling tussen arm en rijk. Doordat beide groepen zo vlak bij elkaar wonen, valt het meteen op. Ik zag dat schreeuwende contrast; een onrechtvaardigheid die overal ter wereld bestaat, maar hier op de vierkante meter. Dat heeft mijn ogen wel geopend. Ik dacht dat we in Nederland in een luxepositie verkeerden, maar gaandeweg werd me duidelijk dat wij exact dezelfde problemen hebben. Kijk maar eens in zo’n achterstandswijk waar de flats van ellende aan elkaar hangen. Ook hier hebben we de armoede, het racisme, de tegenstelling tussen de mensen die het goed getroffen hebben en de mensen die zijn aangewezen op de Voedselbank. Maar hier blijft de armoede meer verborgen, in Zuid-Afrika springt ze meteen in het oog. Ik denk nu aan een bekende boektitel van Clara Bamba: *Where you live can kill you*. Waar je woont, bepaalt hoelang je leeft. Ook in Nederland leef je met weinig inkomen gemiddeld zeven jaar korter. En niet alleen het leven zelf, ook je gezondheid duurt korter. In een gunstig milieu en met een hogere opleiding begin je vijftien jaar later te kwakkelen dan iemand met een laag inkomen. Want te weinig geld betekent: wonen in een klein huis in een slechte buurt. Ongezond eten, dus meer overgewicht. Meer stress, dus rookverslaving. Fysieke slijtage door hard werken onder slechte omstandigheden - afijn, noem alle verzamelde narigheid maar op. Dan ga je dus eerder dood. En dat vind ik een voorbeeld van onrechtvaardigheid.’

Geloof

‘Gezien mijn vak, de theologie, ben ik levenslang met geloof bezig. Inmiddels ben ik ervan overtuigd dat geloof meer omvat dan een rijtje geloofswaarheden waar je ja tegen zegt. Die traditionele klassieke dogmatiek heb ik losgelaten. Geloven zit voor mij minder in je hoofd, en meer in je emotie en je lijf. In 2017 verscheen mijn boek over pelgrimage, *Heilige onrust*. Daarin beargumenteer ik dat je in datgene gelooft waarvoor je je bed uitkomt. Geloof is sterk verbonden met hoop en het vertrouwen dat het zin heeft om ’s ochtends op te staan. Dat is lijfelijk geloven: een reden hebben om de ene voet voor de andere te zetten, in beweging te komen. Naar wie ga je toe, welke mensen mogen rekenen op jouw gezelschap? In de evangeliën lezen we hoe Jezus naar mensen toegaat en hen aanraakt. Hoe Hij tegen Zacheüs zegt: ‘Ik moet vandaag bij jou thuis zijn.’ Naar mensen toegaan, dat is óók geloof. Evenals het omgekeerde: door wie laat jij je raken, voor wie spreid jij ontvangend je handen uit, wie nodig je uit bij jou thuis? Er zijn mensen die weliswaar ja zeggen tegen een geloofsbelijdenis, maar desondanks geen reden zien om ’s morgens op te staan. Daarnaast heb je mensen die weten waarvoor ze leven: voor anderen. Voor hun kinderen, voor de buurt of *whatever* – maar ze gelóven ergens in, hoewel ze misschien geen enkele dogmatiek onderschrijven. Dus de grenzen tussen geloof en ongeloof blijken voor mij nu toch anders te lopen dan ik vroeger dacht.’

Hoop

‘De klimaatcrisis is een testcase van hoop. Ik zie onder mijn studenten jongeren heel hard hun best doen om hun ecologische voetafdruk zo klein mogelijk te houden. Dat is mooi. Ik zie helaas ook somberheid bij veel jongeren.

Sommigen zijn zelfs bang om nog kinderen op deze wereld te zetten. Maar je wordt hopeloos als je meent de hele wereld op je schouders te moeten torsen. Het is genoeg dat jij jouw verantwoordelijkheid neemt en anderen aanmoedigt om dat ook te doen. Het zit in de aard van de mens om hoopvol te zijn. Er is ook nog tijd voor actie. We kunnen die gigantische mammoettanker, die nu de verkeerde kant op vaart, nog van koers laten veranderen. We hebben na de Tweede Wereldoorlog lang gedacht dat welvaart en vrede vanzelfsprekend zijn. Toch hebben we nu de coronacrisis en straks de klimaatcrisis. Dat is wennen, maar ja: elders ter wereld is het altijd crisis. We zullen moeten leren van crisis naar crisis te hobbelen en ons daardoor niet uit het veld laten slaan. Dat is voor mij ook de essentie van Pasen. Zelfs in de meest uitzichtloze situatie is een nieuw begin mogelijk. Wat de opstanding van Jezus betekent, kun je goed aflezen aan wat zij losmaakt in zijn leerlingen. Hun situatie was hopeloos. Maar ze werden weer mensen die hartstochtelijk geloofden in de toekomst.'

Liefde

'Ik baad in liefde. Ik heb een fantastische familie om mij heen. Maar naast die persoonlijke liefde onderscheid ik een vorm die ik maar de 'koele liefde' noem. Liefde is niet alleen een warm gevoel voor mensen die je kent, maar ook zorg en aandacht voor wie je vreemd is. Naasteliefde betekent ook: heel praktisch kijken wat de ander nodig heeft en waar diegene recht op heeft. Compassie opbrengen voor mensen buiten jouw bubbel.

Ik denk dat zorgprofessionals ook volop 'koele liefde' aan het bedrijven zijn. Helaas wordt zorg voor elkaar vaak alleen nog als een product gezien dat betaald moet worden. Zo dreigt naasteliefde te worden weggeorganiseerd.'

Wijsheid

‘Onze samenleving kent twee scenario’s voor de ouderdom. De ene noemen we *successful ageing*: fit blijven, zodat je op je tachtigste nog de marathon loopt. En de tweede is verval. Oud worden is alleen maar inleveren. Ik bepleit een derde scenario: wijsheid. Wijsheid is iets anders dan kennis, het is weten hoe je met kennis omgaat. Het besef dat jij niet het middelpunt van het universum bent, maar deel uitmaakt van grotere gehelen. Wijsheid is veronachtzaamd in onze maatschappij. Maar ik zie wijsheid als nieuw ideaal voor de ouderdom. Iedereen kan wijs worden en met je wijsheid kun je nog steeds een belangrijke sociale rol spelen. Een begrip als ‘voltooid leven’ geeft aan dat we niet zozeer bang zijn voor de dood als wel voor het sterven, voor die laatste levensfase. Je hebt mensen die dat stukje liever overslaan, die de binnenbocht willen nemen. Nu heb ik niets tegen euthanasie bij ondraaglijk en uitzichtloos lijden. Maar uit die houding van ‘Ik heb het nu wel gezien’ of ‘Ik heb toch niks meer bij te dragen’ spreekt voor mij een te negatief beeld van de ouderdom. Oké, ik heb nog makkelijk praten; vraag het me over twintig jaar nog maar eens, als het me gegeven is ...! Maar nu ben ik vooral nieuwsgierig naar de rest van mijn leven. Ik wil graag de ouderdom helemaal meemaken, ‘tot het gaatje gaan’ om die populaire uitdrukking te gebruiken. Hoe zal dat zijn? En ik denk dat nieuwsgierigheid de sleutel tot wijsheid is.’

eindelijk volwassen

Frits de Lange (1955) is geboren in Vriezenveen. Na de hbs-B in Almelo studeerde hij theologie, hoofdvak Evangelistiek, aan de Theologische Universiteit in Kampen, een van de voorlopers van de PThU. In 1985 promoveerde hij cum laude met zijn dissertatie *Grond onder de voeten. Burgerlijkheid bij Dietrich Bonhoeffer*. Momenteel is hij hoogleraar ethiek aan de PThU in

Groningen en buitengewoon hoogleraar systematische theologie aan de Universiteit Stellenbosch (Zuid-Afrika). Naast wetenschappelijke publicaties en boeken voor een breder publiek schrijft hij regelmatig artikelen voor dagblad *Trouw*. Vorige maand verscheen bij uitgeverij Ten Have zijn boek *Eindelijk volwassen, De wijsheid van de tweede levenshelft*. Frits de Lange is getrouwd, heeft drie kinderen en zeven kleinkinderen. Muziek is zijn grote hobby; hij is gitarist en vocalist bij de band MEEZZ.

Verjaardagen in mei

- 01 Mevr. G. Meerdink-Visser. Langestreek 100
- 03 Dhr. S. Heeringa. Kerkelaantje 14
- 14 Mevr. C. Blom-Cuperus. Oosterreeweg 10
- 17 Dhr. J. Visser. Langestreek 90
- 20 Mevr. R. Hooghart, zie 'Aan de overkant'
- 20 Dhr. T. Klontje. Langestreek 142
- 22 Mevr. G. Abma-ten Klooster. Burg. vd Bergstraat 11
- 25 Dhr. J. de Bruijn. Jacobspad 2

Een hartelijke gelukwens met uw verjaardag !

Een kaart

Bij een ziekenhuisopname of ziekte kunt u - of namens u een ander- dit doorgeven aan mw. Reina Bakker-Steendam, tel 531402. Zij kan dan een kaart met bemoedigende groet sturen, uit naam van de eilander kerkgemeenschap.

Overleden

Hessel Sevenster overleed op 12 april in de leeftijd van 86 jaren. Hij was weduwnaar van Johanna Frederika Sevenster- de Vries. Mijnheer Sevenster woonde in Leeuwarden en had op het eiland het huis 'De Pleiaden' (Zevengesternte). Hij leefde mee met het wel en wee van het eiland en de eilander kerkgemeenschap. Deze beminnelijke man zullen wij ons met grote genegenheid herinneren.

De uitvaart heeft op dinsdag 20 april plaatsgevonden.
Correspondentieadres: Fam. Sevenster. Bleekhof 93, 8921 MC Leeuwarden.

Frans Jan Brinkman

Op vrijdag 16 april 2021 overleed onze vroegere predikant Frans Brinkman, in de leeftijd van 78 jaren. Hij was hier werkzaam van 1978 - 1984 voor de Ned. Hervormde Kerk. Schiermonnikoog was zijn tweede gemeente, daarvoor was hij werkzaam in Surhuizum. In zijn preken was hij, wat betreft de modaliteiten in de kerk, eerst rechts-vrijzinnig, maar in de loop der jaren werd het accent steeds meer verlegd naar een vrijzinnige prediking.

Nadat dominee het eiland met zijn gezin verliet, was hij een aantal jaren werkzaam in de vrijzinnige gemeente van het Groningse Marum , daarna nog een aantal jaren in het Drentse Odoorn. In Odoorn werd hij predikant in de Zwinglibond, een onderdeel van de Ned. Hervormde Kerk. Tijdens zijn jaren op het eiland werkte hij samen met Sieger Benedictus (predikant van de gereformeerde kerk alhier) een strategie uit om tot een inniger samenwerking tussen de beide kerkgemeenschappen te komen. Het plan dat ontwikkeld werd heette het KOPS, (*het Kerkelijk Ontwikkelings Plan Schiermonnikoog*) een voorloper van het Samen op Weg-proces. Dominee hielp in 1980 mee bij het opstarten van het kerkblad 'Het Konvooi'. Zijn bezoekerwerk deed hij altijd op de fiets, zelfs ziekenhuisbezoek in de Sionsberg, in Dokkum. Bij zijn afscheid kreeg hij daarom van de kerkelijke gemeente een racefiets, die hij in zijn nieuwe gemeente goed zou kunnen gebruiken. De laatste jaren van zijn leven leed ds. Brinkman aan de ziekte van Parkinson. Op 24 april vond in Odoorn de uitvaart plaats.

Frans Brinkman laat achter:
Florien van Heest
Nathan en Julie
Jasperina , Florian
Obed

Correspondentieadres: Familie Brinkman
Zuidzijde 1
7874 TD Odoornerveen

Een kerkenraadslid uit de periode 1978 - 1984
Arie van der Stoep

Aan de overkant

Mw. P. Roemers
Verpleeghuis “Blauw Borgje”
Zonnelaan 8, 9742 BL Groningen

Mw. A.M. Reitsma-Bergsma
Zorgcentrum de Pol . Kamer 536
Vetkamp 85, 3862 J N Nijkerk.

Mw. J.H. de Jong-Hoving
per adres: De Skûle
Stationswei 12
9123 JZ Metslawier

Mw. R.A.C. Visser
Maartenshof / Woning 4 E kamer 7
Schaaksport 100-102, 9728 PG Groningen

Mw. M. Hooghart
Verpleeghuis Coornhert State
Vogelwijk 20, 8446 KE Heerenveen

Afwezigheid ds. van Rijswijk

Van 1 tot en met 20 juni is ds. van Rijswijk afwezig. Voor bijstand van een predikant kunt u contact opnemen met dhr. Dijks, telefoon 531579 of per e-mail: sdijsevm@gmail.com
S.Dijks of een ander kerkeraadslid zal dan voor u contact leggen met een van de dienstdoende predikanten in N.O. Friesland.

COLOFON: HET KONVOOI

Redactie:

N. J. van Rijswijk

Middenstreek 53 - Telefoon 531269

E-mail: n.vanrijswijk@knid.nl

E. F. Valster. Langestreek 108 - Telefoon 531286

Coördinatie bezorging:

Th. Vlasma, F.H. Gasaustraat 19 - Telefoon 531164

Druk: Rekladruk - Giekerk. info@rekladruk.nl

Abonnement 'het KONVOOI'

€16,00 (per post €18,00)

Bankrekening NL80RABO0346186668

T.n.v. 'Konvooi' Gez. Kerken'

F. H. Gasaustraat 19 / 9166 RB Schiermonnikoog

Rekening nummer van de kerk:

Protestantse Gemeente Schiermonnikoog

Bankrekening Kerk: NL90RABO0346122953

Bankrekening Diaconie: NL77RABO0346157331

Kamer van Koophandel (KvK) nummer 76412458

E-mail adres schiermonnikoogkonvooi@gmail.com

Internetsite:

www.kerkschiermonnikoog.nl

Kopij volgend nummer

Bij de redactie, vóór of op zaterdag 29 mei.